

MIGJENI

“Vargjet e lira” - SKEMA E ANALIZËS

Struktura Struktura ciklike e veprës me emërtimet e saj krijon një rend logjik e tematik të poezive. Në secilin cikël del emërtimi *kangë* për poezinë, që është një emërtim tradicional: *Parathanja e Parathanjeve* si hyrje, *Kangët e ringjalljes*, *Kangët e mjerimit*, *Kangët e përndimit*, *Kangë në vete*, *Kangët e rinisë*, *Kangët e fundit*.

Titulli Titulli i veprës ka kuptim të dyfishtë: *vargje të lira*, në mënyrën e ndërtimit të tyre, dhe *vargje të lira* në vështirimin e lirisë tematike. Që në titull del vetëdija e autorit se po krijonte një poezi tjetër nga rrjedha e poezisë së kohës.

Tematika Kemi shkëputja nga trajtat formale e tematike të poezisë shqiptare të kohës.
Mungon tematika atdhetare apo kombëtare.
E kaluara preket vetëm si reflektim në aktualen, por jo si temë e veçantë.
Temë zotëruese bëhet *tema shoqërore* e kohës, si dhe *dhimbjet personale* të lidhura me kohën.

“Kangët e pakëndueme” Në këtë cikël Migjeni e shikon artin e poezisë si **një mundim të thellë psikologjik**, dhe realizimin e krijimit një **shpërthim të mundshëm**. Ai është i vetëdijshëm që poezia e tij do të shfaqë një rebelim të përmbajtur:....*e unë jam vullkani që fle i fashitun*.

“Kangët e ringjalljes” Ideja e zgjimit do të hedhë idenë e **lindjes së një njeriu të ri**, që do të mëkëmbë një Kohë të Re. Ky *njeri i ri* do të zgjojë ndërgjegjet e fjetura njerëzore për njohjen e vetvetes, të jetës e të lirisë. (*Shpirt' i ri*, *Pesha e fatit*)

“Kangët e mjerimit” I gjithë cikli i *Kangëve të mjerimit*, ku bëjnë pjesë shumica e poezive të Migjenit (*Poema e mjerimit*, *Baladë qytetse*, *Lagja e varfun*, *Melodi e këputun*) është i ndërtuar me dy lloje shprehësish poetike:

- me një shpërthim të revoltës së poetit, që kërkon veprim,
- dhe me një tërheqje të tij, abstenim.

Në këtë cikël futen dhe poezitë e **rebelimit poetik** të Migjenit kundrejt pamjeve të tmerrshme të jetës. Këto janë poezi të *kundërshtimit*, qoftë kur ai grindet me vetveten, qoftë kur guxon apo tërhiqet: (*Recital' i malsorit*, *Blasfemi*, *Kanga skandaloze*). Kudo theksohet dëshira, malli për veprim, por dhe vetëdija për pamundësinë e veprimit.

“Kangët e perndimit” Në këtë cikël do të ndërtohet besimi i ri apo besimi i rigjetur dhe do të tingëllojë i fuqishëm dhe ekzaltues rasti i ri: *fe e çmendun e Perndimit të mrekullueshëm...*, ku...*i egzaltuem shklet njeriu në delirium të pakuptueshëm*.

Kjo është ëndrra e kapërcimit të pengesave, për një liri që gjendet tjetërkund dhe ku dalin vlera të reja njerëzore.

“Kangët e rinisë” Këto shpërthime shpirtërore marrin trajta të ekstazës së pranverës, të nostalgjisë rinore; femra për Migjenin është e paarritshme dhe dashuria për të mbetet e parealizuar. Gruaja është *hyjni* apo *kob*? Edhe kjo do të mbetet një alternativë e fundit dhe e pazgjidhur për Migjenin.

“Kangët e fundit” Mbahen si poezitë më të fuqishme të Migjenit, të shkruara kur poeti po lëngonte rëndë nga sëmundja. Ato nuk janë më shprehje e jetës, por përshkrim i ngadalshëm i vdekjes. Vetë titujt e vjershave: *Një natë pa gjumë, Vuejtja, Frymzim’ i pafat, Kanga që s’kuptohet, Vetmia, Nën flamujt e melankolisë* japin poetikisht shkallët e rënies së poetit.

Toni poetik Nëpërmjet **tonit polemizues** Migjeni i kundërvihet traditës së shkrimeve romantike. Qoftë në nëntekstin poetik apo atë të prozës qëndron një *ironi e fshehur*, që synon të sarkazma; gjë të cilën Migjeni nuk ia kurseu as vetvetes. Duke e ndjekur njeriun në luftën e tij për ekzistencë Migjeni, si asnjë poet tjetër, shembi të gjitha kultet fetare, politike, atdhetare dhe morale.